

Dokumentnamn	Datum	Revision	Utfärdat av
Säker arbetsmiljö – Inför arbete i slutna utrymmen	24-02-28	0	TK Arbetsmiljö

Säker arbetsmiljö

Inför arbete i slutna utrymmen

Denna information vänder sig till dig som anläggningsägare/kund som äger och/eller förvaltar ett objekt eller utrymme bedömt som ett slutet utrymme, där exempelvis kontroll eller annat arbete ställer krav på inträde i utrymmet. För att uppnå en säker arbetsmiljö vid arbete i ett slutet utrymme, för samtliga parter, så har vi identifierat ett utökat behov av att nå ut med nödvändig information om vad säker arbetsmiljö innebär och vilket ansvar ni som anläggningsägare/kund har inför och under vårt besök.

Vad menas med ett slutet utrymme?

En generell definition av ett slutet utrymme är ett objekt eller utrymme med svårigheter att ta sig in i och/eller ut ur där närvaron av en potentiell farlig atmosfär, risk för översköljning/begravning eller processrisker kan uppstå.

Inträde sker oftast med hela kroppen. Utrymmet i sig behöver inte nödvändigtvis ha väggar eller tak.

Exempel på potentiellt slutet utrymme är tank/cistern, silo, panna, processkärl, rörledning, rörgrav, tunnel, kulvert, markschakt, lastutrymme, bassäng, brunn, djupare gropar eller diken.

Vilka är de största riskerna vid arbete i ett slutet utrymme?

Allvarliga olyckor och dödsfall har inträffat vid arbete i slutna utrymmen där exempelvis farliga gaser, vattenånga, syrebrist eller syreöverskott har varit den huvudsakliga orsaken. Det har förekommit dödsfall genom drunkning där personer har begravts i antingen fint fraktionerat material (till exempel korn, pellets, sand, grus, pulver) eller vätska.

Brand och/eller explosion kan lätt uppstå i ett slutet utrymme som innehåller brännbara/flyktiga gaser och/eller ett syreöverskott. Rörliga maskindelar, elektrisk chock, trång och elektriskt ledande omgivning, buller, konstruktions- och kemikalierester utgör även risker.

Vilket ansvar har ni?

Som anläggningsägare ska ni undersöka och känna till riskerna kopplade till respektive objekt eller utrymme bedömt som ett slutet utrymme.

Ni ska utse en fysisk person med ansvar för samordning av säkerhetsarbetet med det slutna utrymmet, dokumentera och bedöma riskerna med inträde, informera anlita d entreprenör om riskerna, samt vidta åtgärder för att säkerställa en god arbetsmiljö innan arbetet påbörjas.

Vad behöver säkerställas inför arbete i ett slutet utrymme?

Säker avställning och isolation av objekt:

- Objektet ska ställas av så att risken för en potentiell uppstart elimineras. Detta innebär att bryta och fysiskt låsa ingående energitillförsel samt säkerställa att ackumulerad energi inte kan skapa farliga situationer.
- Hälsoskadliga ämnen, gaser, ångor eller liknande ska inte kunna strömma in i eller tillbaka till objektet.
- Där det är tekniskt möjligt ska dubbla barriärer eller avstängningar användas.
- Avställning och isolation ska verifieras.
- Brytpunkter ska kontrolleras gemensamt på plats och garanteras under hela arbetets gång.

Säkert tillträde & inträde till objekt och utrymmen:

- Inträdestillstånd/arbetstillstånd ska utfärdas med en gasfrihetsförklaring före inträde. Med gasfrihetsförklaring avses att genom mätning konstatera att hälsoskadlig eller explosiv gas inte förekommer samt att syrehalt inuti utrymmet/objektet ligger inom accepteras nivåer.
- Hänsyn ska tas till utrymmets/objektets utformning därmed kan mätning på flera platser och nivåer vara nödvändigt.
- Vid behov ska utrymmet/objektet saneras och/eller ventileras.
- Utrymmen ska kontinuerligt mätas med avseende på gas/syre under hela arbetets gång.
- Det ska säkerställas att aktiviteter i närliggande utrymme/objekt (geografiskt eller systemmässigt inte påverkar säkerheten i det slutna utrymmet.
- Säkra tillträdesleder och säkert inträde ska finnas till utrymmet.
- Behov av relevant personlig skyddsutrustning ska kommuniceras inför arbetet.
- Arbetet ska alltid övervakas så att snabb hjälp kan erhållas av ex en luckvakt.

Beredskapsplan för olyckor och nödsituationer (Räddningsplan)

En beredskapsplan med tydlig ansvarsfördelning ska utarbetas innan arbetet påbörjas i det slutna utrymmet. Planen ska täcka in samtliga tänkbara scenarion där omedelbar evakuering av utrymmet, alternativt räddning av person ur utrymmet, krävs.

Utöver ovanstående ska det bland annat säkerställas att planen:

- kan aktiveras omedelbart om en nödsituation uppstår
- inte ersätts med att enbart larma 112
- alltid anpassas utefter det enskilda objektet eller utrymmet
- ska vara praktiskt genomförbar (fysisk räddningsövning bör genomföras)
- innehåller beredskap för lyft av person ur utrymmet, om det inte bedöms vara onödigt.

Vad händer om inte allt kan säkerställas?

Om en säker arbetsmiljö inte kan garanteras så kan arbetet inte utföras. Vid frågor kring detta utskick ta kontakt med din/er kontaktperson.

För att läsa mer om arbete i slutna utrymmen, besök Arbetsmiljöverkets hemsida: www.av.se